

Milan Kundera “Nepakeliama būties lengvybė”

p.99 Kai visuomenė turtinga, žmonėms nebereikia rankų darbo ir jie užsiima dvasios veikla. Atsiranda vis daugiau universitetų, vis daugiau studentų. Norėdami baigti mokslus, studentai turi sugalvoti diplominių darbų temas. Temų yra begalė, nes apie kiekvieną dalyką pasaulyje galima parašyti. Prirašyti popieriaus lapai gula į archyvus, kurie yra liūdnesni už kapines, nes niekas net per Vėlines neįkelia į juos kojos. Produkcijos gausoje nyksta kultūra, ją slegia raidžių lavina, ardo kiekybės siautulys. Tai priežastis, dėl kurios viena uždrausta knyga buvusiam tavo krašte reiškia nepalyginti daugiau nei milijardai žodžių, kuriais trykšta mūsų universitetai.

p.117 Žmogus gali išduoti tėvus, sutuoktinį, meilę, tėvynę, bet kai nebėra nei tėvų, nei sutuoktinio, nei meilės, nei tėvynės, ką tada begalima išduoti?

Tikslas, kurio žmogus siekia, visada yra paslaptis. Mergina, svajojanti ištekėti, nori kažko jai visai nepažįstamo. Šlovės trokštantis jaunuolis nesuvokia, kas yra šlovė. Tai, kas suteikia mūsų veiksams prasmę, visada mums yra absoliučiai nepažįstama.

p.132 Nes patys svarbiausi klausimai yra tie, kuriuos formuluoti gali ir vaikas. Tik tie naiviausieji klausimai ir yra iš tiesų svarbūs. Tai klausimai, į kuriuos nėra atsakymų. Klausimas, į kurį nėra atsakymo, yra barjeras, už kurio nebegalima toliau eiti. Kitaip sakant: būtent klausimais, į kuriuos nėra atsakymų, nužymėtos žmogaus galimybės, apibrėžtos žmogaus egzistencijos ribos.

p.135 Koketavimas – tai negarantuotas pažadas kartu eiti į lovą.

p.140 atrodė nepasitikį savimi, apnikti klausimų, bet nedirstantys įkyrėti kitiems, todėl tylėdami tik dirščiojo į juos klausiamaisiais žvilgsniais.

p.147 Unitazų kriauklės šiuolaikiniuose butuose skleidžiasi virš grindų nelyg baltųjų vandens lelijų žiedai. Architektas stengiasi padaryti visa, kas įmanoma, kad kūnas užmirštų savo niekybę ir žmogus nežinotų, kur jo vidurių išmatas nusineša iš rezervuaro sugrumėjęs vanduo. Vamzdynai, nors ir iškišę savo čiuptuvus mūsų butuose, rūpestingai paslėpti, ir mes nieko nežinome apie nematomas šūdų Venecijas, virš kurių stovi mūsų vonios, miegamieji, šokių salės ir parlamentai.

p.154 Nuo kančios žmonės dažniausiai bėga į ateitį.

p.159 Meilė – tai kaip imperija: kai sunyksta idėja, gulusi jos pamatan, sunyksta ir ji pati.

p.174 Ar ne tragikomiška, kad šiais laikais geras išsiauklėjimas tapo policijos pagalbininku. Nemokame meluoti: tėvelio ir mamytės įskiepytas tiesos sakymo imperatyvas veikia tiesiog automatiškai, gėdijamės meluoti net mus tardančiam

policininkui. Mums daug paprasčiau ginčytis su juo, įžeidinėti (nors tai neturi jokios prasmės), negu meluoti tiesiai į akis (o juk vien tai privalu daryti).

p.180 Aktorius yra tas, kuris dar vaikystėje panoro visą gyvenimą rodyti save anoniminei publikai. Be šio vidinio noro, visai nesisiejančio su talentu, daug kartų gilesnio už talentą, žmogus negalėtų tapti aktoriumi.

p.206 Romanas nėra autoriaus išpažintis, tai bandymas suvokti, kas yra žmogaus gyvenimas sąžais virtusiame pasaulyje.

p.207 Ir vėl atėjo mintis, kurią mes jau žinome: žmogus gyvena tik kartą, todėl niekada nepatirs, kuris sprendimas buvo teisingas, o kuris ne. Kiekvienoje situacijoje galime rinktis tik vieną kartą, nes mums neduotas antras, trečias, ketvirtas gyvenimas, kad galėtume palyginti įvairius apsisprendimus.

p.250 Mes visi norime, kad kas nors į mus žiūrėtų. Pagal tai, kokio tipo žiūrovų pageidaujame, mus galima suskirstyti į keturias kategorijas.

Pirmoji kategorija trokšta daugybės anoniminių akių, kitaip sakant, publikos žvilgsnio. <...>

Antrajai kategorijai priklauso tie, kuriems reikia daugybės pažįstamų akių. <...>

O trečiosios kategorijos žmonės geidžia nuolat būti mylimojo akių šviesoje. <...>

Ir štai ketvirtoji kategorija, pati rečiausia, tie, kurie gyvena lydimi įsivaizduojamų nesančių žmonių žvilgsnių.

p.269 Tikrasis žmogaus gerumas skaisčiai ir laisvai atsiskleidžia tik prieš tą, kas neapdovanotas jokia jėga. Tikrąjį, esminį (siekiantį daug giliau, nei įžvelgia akys) moralinį egzaminą žmonija laiko prieš tuos, kurie atiduoti jos globai: prieš gyvūnus.

p.276 Galimas dalykas, visi šie meilę tikrinantys, matuojantys, sveriantys, tardantys klausimai ją ir sunaikina. Galimas dalykas, mes nesugebame mylėti kaip tik todėl, kad trokštame būti mylimi, tai yra kažko (meilės) reikalaujame iš kito, neįstengdami priartėti prie jo be išankstinių reikalavimų, pasitenkindami tuo, kad jis yra.

Ir svarbiausia: nė vienas žmogus negali padovanoti kitam idilės. Tai padaryti gali tik gyvūnas, nes jis nebuvo išvytas iš Rojaus.

p. 277 Žmogaus laikas ne ratu sukasi, o vis bėga pirmyn. Štai kur priežastis, kodėl žmogus negali būti laimingas, nes laimė yra pasikartojimų ilgesys.